

Velja v Ljubljani in

po pošti:

celo leto . . . K 350—  
pol leta . . . „ 180—  
četrt leta . . . „ 90—  
za mesec . . . „ 30—

Za inozemstvo:

celo leto . . . K 480—  
pol leta . . . „ 240—  
četrt leta . . . „ 120—  
za mesec . . . „ 40—

# JUGOSLAVIJA

Za Ameriko:

celoletno . . . 8 dolar.  
polletno . . . 4 dolarje  
četrtletno . . . 2 dolarja

Novi naročniki na pošljajo  
naročnino po nakaznici.

Oglas se zaračunava po  
porabljenem prostoru in sicer  
1 mm visok ter 55 mm  
širok prostoro za enkrat 2 K  
za večkrat popust.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6/I.  
Telefon šte. 360. — Upravništvo je na Marijinem trgu  
šte. 8. Telefon šte. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.  
Posamezna številka velja 1.60 K.

Vprašenjem glede inseratov i. dr. se naj priloži na odgo-  
vor dopisnica ali znakca. — Dopisi naj se frankirajo —  
Rokopisi se ne vračajo.

## Obseg oblasti.

### Samouprava mest.

Beograd, 21. junija. (Izv.) Danes predpoldne se je vršila seja ustavnega odbora. Od vladne večine so bili navzoči ministri Prbičević, dr. Kukovec, Drašković in Spaho. Razpravljalo se je o osmem delu ustave. Število prebivalstva poedinih oblasti določeno je na 800.000. Uprava bo poslovala po oblastih, okrožjih, okrajih in občinah. Tudi člen 96 ustave je izpremenjen. Točka 6. tega člena odpade. O upravi in samo-

upravi mest izda se poseben zakon. Beograd, 21. junija. (Izv.) V prostorih ministrskega sveta se je danes predpoldne vršila seja, kateri sta prisostvovala tudi predsednik vlade Pašić in predsednik narodne skupščine dr. Ribar. Razpravljalo se je o splošnem položaju in o točni ustanovitvi dneva za glasovanje o ustavi. Vsestransko se je izrazila želja, da se izvrši glasovanje še v tem zasedanju. Daljša debata se je razvila tudi o izidu glasovanja.

## Kupčija z muslimani sklenjena.

Beograd, 21. junija. Danes dopoldne sta se sestala ministra Uzunović in Krizman z delegati muslimanskega kluba, s katerimi sta razpravljala o izvedbi določil begiške

uredbe. Sporazumno so odstranjena vsa nesoglasja, s čemer je tudi odstranjeno nerazpoloženje v muslimanskem klubu.

## Predsednik reške jugoslovanske stranke pri Pašiću.

Beograd, 21. junija. Včeraj dopoldne sta posetila ministrskega predsednika Nikolo Pašića predsednik reške jugoslovanske stranke profesor Grohovac in tajnik Štejič. Na tem sestanku je min. predsednik Pašić obširno razložil potek pogajanj o vprašanju skupne eksploatacije luke Baroš in Reke po reški,

italijanski in naši državi. Danes so došli vsi potrebni eksperti, ki so pozvani na konferenco, tako da se bo konferenca sestala danes popoldne. Na tej konferenci bo Pašić obširno in podrobno razložil način eksploatacije luke Baroš in Reke. Istčasno bo navedel vse pogoje, ki jih bo ostavila naša država.

## Sporazum z Italijo.

### Strokovnjaki proti vsakemu popuščanju.

Beograd, 21. junija. (Izv.) Danes je imela naša delegacija, katere vodi pregovore z italijanskimi delegati glede sklenitve trgovinske pogodbe z Italijo. Na tej seji se je določila končno tudi redakcija teksta nove pogodbe, po kateri se je dosegel z Italijo popoln sporazum.

Beograd, 21. jun. Senkaj je došlo več deputacij, ki so zahtevale, da se uniči eventualna konvencija med Jugoslavijo in Italijo v vprašanju baroške luke. Ministrski predsednik Pašić je te dni konferiral s strokovnjaki in zastopniki iz Dalmacije in ostalih primorskih krajev

o tem vprašanju. Zdi se, da so strokovnjaki proti temu, da bi se vprašanje baroške luke rešilo tako, kakor so te dni pisali časopisi, ker je zbudilo veliko nezadovoljnost med prebivalstvom. Zastopniki iz primorskih krajev zahtevajo, naj bo baroška luka, ki more vsak dan sprejeti 300 vagonov blaga in ki omogoča naši državi samostalen promet. Če bi se luka priključila reškemu pristanišču, bi bila ta konvencija samo Italijanom koristna, nam bi pa škodovala.

## Veljavnost rapalske pogodbe samo dve leti?

### Zelena knjiga rapalskih dokumentov.

Rim, 20. junija. Minister zunanjih poslov grof Sforza je predložil v današnji seji poslanske zbornice zeleno knjigo s 101 dokumentom glede rapalske pogodbe. Prvi dokumenti datirani od maja, podajajo poročila o pogajanjih v Pallanu. Drugi spisi se tičejo diplomatskih korakov v Parizu in Londonu, ki so imeli namen, pregovoriti oba zaveznika kabineta, da vplivata na beograjsko vladno pomirjevalno. Millerand, Legues in Lloyd George so odgovorili v ugodnem smislu. Naslednji dokumenti se nanašajo na konferenco v Rapalu in na besedila tamkaj sklenjene pogodbe, po kateri se italijanska in jugoslovanska vlada obvezujeta, da bosta spoštovali mirni pogodbi v St. Germainu in Trianu in ukrenili vse potrebno proti vzpostavitvi Habsburžanov v Avstriji in na Madžarskem ter se dalje obvezujeta, da se bosta v tem pogledu med seboj diplomatsko podpirali in čuvali nad postopanjem beldisi Avstrije bodisi Madžarske, ki bi moglo ogroziti njeno varnost. Madžarske bo veljala dve leti po zamenjavi ratifikacijskih listin.

## Novi avstrijski ministri.

Dunaj, 21. jun. Zbornični odbor se je danes zopet sestel pod predsedstvom predsednika dr. Weiskirchnerja. Designirani zvezni kancelar Schober je predložil nastopno listo nove vlade: Zvezni kancelar in zunanje zadeve Schober, zvezni podkancelar in uk dr. Breisky, notranje zadeve poslanec dr. Waber, socialna uprava sekcijski načel. dr. Pauer, finance dr. Grimm, ljudska prehrana dr. Grünberger, poljedelstvo in šume ministerjalni svetnik dr. Henner, promet sekcijski načel. dr. Rodler, pravosodstvo Paltauf, trgovina, obrt, industrija in javna dela sekcijski načelnik dr. Angerer, vojska poslanec Vaugein. Predlog designiranega zveznega kancelarja

Schoberja je bil z večino sprejet. Kot poročevalec v zbornici je določen poslanec dr. Seipel. — Javnost simpatično pozdravlja novi kabinet ter pričakuje od njega uspešnega dela, posebno z obzirom na trenutni rešni položaj države. Novi kabinet bo podal jutri svojo programatično izjavo.

LDU Dunaj, 21. jun. (DunKU). V današnji seji narodne skupščine je bila z 93 glasovi proti 62 glasovom sprejeta lista novih ministrov, ki jo je predlagal glavni odsek skupščine. Dunaj, 21. jun. Nocoj se je vršila v predsedniški pisarni zaprisega novega kabineta v roke zveznega predsednika dr. Hahnische.

## MASARYK K PROSLAVI USMRTITVE ČESKIH GOSPOGOV.

Praga, 21. junija. (Izv.) Ob priliki slavlja tristoletnice strašnega umora 27 čeških plemičev, je poslal predsednik Masaryk županu dr. Bani iz Capri sledečo brzojavko: Pred kratkim smo se poklonili ob priliki pogreba ligolinarjev pred zadnjimi žrtvami političnega in nacionalnega nasilstva. Danes proslavlja naš narod prve žrtve, ki so prelele kri za našo svobodo. Naj njihova kri opere krivdo onih, ki so jo prelili. Njihovo trpljenje nam bodi svarilo: Na obeh pomnikih naše zgodovine naj stoji: »Resnica zmaga«.

## MALE DRŽAVE ZAHTEVAJO ODSKODNINO.

Berlin, 21. jun. »Petit Parisien« poroča, da se je oglasila cela vrsta malih držav z zahtevo po delu prvega obnovitvenega plačila, ki ga ima izročiti Nemčija. Reparacijska komisija je odbila zahteve nastopnih držav: Bolivije, Čile, Peru in Poljske. Posvetovala pa se bo o zahtevah nastopnih držav: Brazilije, Kube, Grške, Liberije, Romunije, Jugoslavije, Siama in Češkoslovaške.

## SKORAJŠNJA GRŠKA OFENZIVA.

Lyon, 21. junija. Kakor poroča atenski list »Himer«, ni odgodena grška ofenziva v Mali Aziji, temveč se bo kmalu pričela.

## POSREDOVANJE ANTANTE MED GRŠKO IN TURČIJO.

London, 21. jun. Dopisnik lista »Times« javlja iz Smirne, da je izvedel s pristojnega mesta, da bi meročajni grški krogi zelo želeli posredovanja antante med Grčijo in Angoro, da bi se izognili prelivanju krvi, ki bi bilo z novo ofenzivo neizogibno zvezano.

## FAŠISTI IN SOCIALISTI PROTI ITALIJANSKI VLADI.

Rim, 21. jun. Fašistovski klub v zbornici je sklenil, da bo glasoval kakor socialisti proti pooblaščenju vlade za izvedbo uprave.

## FAŠISTI SO PRIČELI Z DELOVANJEM NA GOSPODARSKEM POLJU.

Rim, 21. jun. Fašisti so kontrolirali trgovine v Rimu in so izjavili, da so trdno prepričani, da se jim bo posrečilo znižanje cen.

## PRIKLJUČITVENO GIBANJE NA ŠTAJERSKEM.

Gradec, 21. jun. Štajerski deželni zbor je sklican za četrtek dne 23. t. m. ob 17. popoldne, da bo ponovno sklepal v zadevi glasovanja za priključitev k Nemčiji.

## ZOPETNA PREMOŽENJSKA ODDAJA NA MADŽARSKEM.

Budimpešta, 21. junija. (Izv.) Finančni minister je predložil danes zakonski načrt o oddaji premoženja. Po tej osnovi se bo za premožejna čez 1 milijon, zbrana v času od 1. julija 1914 do 1. marca 1921, zahtevala zopetna premoženjska oddaja.

## KEMAL PAŠA PROTI CARIGRAJSKI VLADI.

Moskva, 21. junija. Kemal paša je izdal na turški narod proglas, v katerem odlikanja pogajanja s Turčijo in izjavlja, da je pripravljen boriti se proti carigradski vladi, ako bi bilo potrebno, da se mohamedanci vsega sveta osvobodijo tujčevega jarma.

## KOMUNISTI PRIZNAVAJO SVOJ PORAZ.

Nauen, 21. junija. V Berlinu objavljeno tajno poročilo berlinske sovjetske komisije ugotavlja poraz nemškega komunističnega gibanja radi nesistematskega postopanja. Po vladi zadušena srednjenemška ustaja je za dolgo časa ohladila razpoloženje nemških delavcev za komunistično gibanje in se bodo delavci zelo težko pridobili za novo komunistično gibanje.

## REPARACIJSKE OBVEZNOSTI NEMCIJE 160 MILIJARD LETNO.

Nauen, 21. junija. V državnem parlamentu so poudarjali vladni zastopniki, da znašajo letne potrebščine za pokritje reparacijskih obveznosti 160 milijard mark.

## Problem bližnje bodočnosti.

Najsi bo ustava sprejeta že te dni ali pa šele pozneje, najsi jo sklenejo sedanje vladne stranke ali naj jo po kakem nepričakovnem preokretu položaja odglašuje drugačna politična kombinacija — eno je gotovo: v bližnji dobi nam je računati s precej spremenjeno notranjepolitično situacijo v državi. Nove volitve bodo postavile v državno skupščino tudi ne narodne poslance, zastopnike Nemcev in Madžarov.

Je pa to problem zase in ne enostaven. Ne mislimo se z njim pečati v celoti, opozorimo v zvezi z njim le na en pojav, ki se razvija pred nami zadnje tedne.

Gotovo se bo strinjali z nami vsak Jugoslovani, ki mu je do procvita in napredka naroda, ako zapišemo za to bližnjo bodočnost sledeče načelo: Naj si v medsebojnem boju stranke nasprotujejo še tako strastno — te svoje borbe naj izbojujejo same med seboj, ne da bi vpletale v boj tuje stranke. Strankarske koalicije, ki bi si v svrhu utrditve, ohranitve ali osvojitve vladajoče pozicije v državi iskale zaslombe v tujerodnih strankah, bi stopale v nevarnost, da se ne le kompromitirajo, marveč da oškodujejo narodni interes, pogajajoč se za pomoč nenarodnih skupin. Kajti nenarodne skupine bodo nedvoumno stremele po tem, da stališče države otežijo, da delo konsolidacije narodne državne organizacije ovirajo.

Nismo utopisti ali politični sentimentalci, zato si prav nič ne prikrivamo, kako velika je tozadevna skušnjava v slučaju notranjepolitične krize. Posebno pri nas, ko nobena politična kombinacija ne razpolaga s trdno večino, ko se le prepogostoma pokaže škodljivo ravnanje, v katerem slepa politična strast dovoljuje koncesije, do katerih bi v slučaju krepke premoči ene ali druge strani ne prišlo.

Tako opozarjamo na interesantni slučaj iz Bolgarije, kjer je med balkanskim in svetovno vojno Radoslavov kljub ponovnim volitvam dobil med Bolgari pod polovico mandatov, pa je mogel tvoriti neznatno germanofilsko vladno večino le s pomočjo — turških poslancev, ki jih je turška manjšina izvolila v sobranje. In v kako škodo narodni bolgarski stvari se je to zgodilo!

Dokler Madžari in Nemci ne dobe volilne pravice so južnosrbski muslimani edina tujerodna manjšina, ki je zastopana v državnem parlamentu. Sicer ne direktno, marveč so bili izvoljeni v radikalnih in demokratskih vrstah. Toda radi interesov turških begov in iz odpora proti naseljevanju srbskih kmetov v zapuščene južne predele so izstopili in ravno te dni beremo, da se osnuje posebna nacionalistična turška stranka na jugu. Mi smo že svoj čas prorokovali na tem mestu, da bo prejšnjost prišlo do tega, ker smo bili informirani o izrazitem muslimanskem gibanju v tem delu države. Absolutna narodna dolžnost vlade je, da napram tem elementom ne popusti: prvič so to ostanki onih Turkov, ki so stoletja tlačili naš narod, drugič so njih zahteve v narodnem oziru absolutno nesprejemljive.

Dolžnost narodnih strank je v tem oziru le izločiti iz teh vrst one muslimane našega rodu, našega jezika, ki ne spadajo v turško-nacionalistično organizacijo, dasi jih hočejo voditelji gibanja pod plaščem konfesionalne skupnosti spraviti v skupni tabor.

Kot rabi kapitalizem za krinke narodnost, tako se zlorablja za kapitalizem tudi krinke konfesije. In proti temu moramo nastopiti v državnem kot v narodnem interesu.

## Položaj v Šleziji.

Nauen, 21. junija. Pariška pogajanja med Briandom in lordom Curzonom glede vprašanja Gornje Šlezije se niso zaključila z nobenim končnim rezultatom. Curzon se je vrnil v London, medtem ko je razhajenje nemškega prebivalstva v Gornji Šleziji doseglo svoj vrhunec posebno radi tega, ker se je v krajih, ki jih je izpraznila nemška samobrana, osnovala poljska narodna obrana. Istočasno obeta Korfanti v svojem listu ustašem obširno amnestijo medzavezniške komisije v Opolah. Dopisnik lista »Times« poroča, da je Korfanti v glavnem dosegel svoj cilj, tako da bodo morali zavezniški priznati Poljake kot gospodarje v industrijskem ozemlju.

Berlin, 21. jun. Včeraj je posetil francoski poslanik v Berlinu Lorrard državnega ministra zunanjih poslov dr. Rosna in v daljšem razgovoru glede gornješleskega vprašanja ponovil svoj protest proti nemški samobrani. Opozarjal je, da general Hoover neče umakniti svojih čet.

Nauen, 21. junija. Proti nameravam osnove poljske milice v podrobnostih, ki se javljajo v Korfantičevem glasilu, so protestirale nemške stranke in strokovne organizacije pri medzavezniški komisiji ter zahtevale, naj zopet v vsem plebiscitnem ozemlju prevzame po mirovni pogodbi poverjeno H oblast ter da Gornji Šleziji zakonito upravo. Voljska milica bi bila kršitev mirovne pogodbe.

## Razkroj v ruski komunistični stranki se nadaljuje.

Reval, 21. junija. (Izv.) Nesporazum med Trockim in Leninom se poostreje. Razkroj v ruski komunistični stranki se

nadaljuje. Po vestih iz Rusije, moč sovjetske vlade dnevno pada. Pričakujejo se resni dogodki.

## BOLJSJEVIKI OBESILI UKRAJINSKEGA VODITELJA.

Dunaj, 21. junija. Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Lvova: Po poljskih poročilih se vrše pri Kijevu srđiti boji med ukrajinskimi uporniki in močnimi boljševiški vojaškimi oddelki. Ker so bili boljševiški v premoči, so ukrajinske vstaje porazili in celo ujeli njihovega atamana Struša. Strušk je bil od boljševikov obsojen na smrt in takoj obesen. Pri Beli Cerki je izbruhnil nov ukrajinski upor proti boljševikom.

## Dr. WIRTH O VAŽNOSTI RURSKEGA OZEMLJA.

Nauen, 21. junija. Državni kancelar dr. Wirth je opozoril v svojem govoru v Essen na posebno važnost rurskega okrožja za nemško državo ter obetal, da se bo državna vlada z vsemi silami potrudila, da se ukinejo narodnemu gospodarstvu škodljive sankcije. Dolžnost vsega nemškega naroda je, da se združi pri večnem delu za izpolnitev reparacij in doseže cilj državne politike, pomirjenje v notranjosti napram zunaj in narodna svoboda.

## BORZNA IN TRŽNA POKOŠKA.

Zagreb: Devize: Dunaj 2070—2075, Berlin 210—210.50, Budimpešta 57.25—59.50, Bukarešta 227—230, Italija 734—735, London 547—550, Newyork 143—143.50, Pariz 1182—1188, Praga 200—200.50, Valute: dolarji 138.50—139, avstrijske krone 22.50 do 23, marke 212—215, lei 223—223, lire 725—730, funti 0—547, češkoslovaške krone 195—0.

Curh: Devize: Berlin 847 in pol, Newyork 589, London 2226, Pariz 4925, Milan 29.80, Praga 8.15, Budimpešta 2.15, Zagreb 4.05, Bukarešta 9.25, Varšava 0.10, Praga: Valute: marke 103.37 in pol, švic. franki 1226, lire 363, franc. franki 585.50, funti 270.25, dinari 198, avstr. žlg. krone 9.87 in pol, poljske marke 4.32 in pol. Dunaj: Valute: dolarji 675—679, marke 9.91—9.97, funti 2870—2590, franc. franki 5605—5675, lire 3450—3470, dinari tisočaki 1890—1900, dinari stotaki niso notirani, poljske marke 45.50—47.50, švic. franki 11650—11700, češkosl. krone 942.50—949.50, ogrske krone 282 in četrti — 287 in četrti.



## Kazino — Ljubljani!

Ljubljanski župan g. Pesek je zahteval predvčeraj na občnem zboru »Kasinovereina«, da se naj isti razpusti in njegovo premoženje pripade mestni občini ljubljanski za reveže. Svoj predlog je utemeljeval s tem, da je imela mestna občina ljubljanska radi kazine velike stroške, ker se je svoje dni pravdala z društvom radi kavarniškega prostora pod konstanji v »Zvezdi« in radi kavarniške verande. Te dolgotrajne in drage pravde je mestna občina izgubila, ker je avstrijska vlada podpirala Kasinoverein. Mestna občina ljubljanska ima torej pravico do premoženja društva, radi katerega je imela že toliko sitnosti in izdatkov. Drug še važnejši moment pa je moralno naroden. Radi kazine je bilo preganjanih mnogo Slovencev ter mnogo tudi kaznovanih. Da mnogim zlasti dijakom je bila baš radi demonstracij proti kazini pokvarjena vsa bodočnost. Akt pravičnosti je torej, da preide premoženje tega društva v obče koristne namene.

Ker določa § 18. društvenih pravil, da pripade v slučaju razpusta društva, premoženje v ubožni zaklad mestne občine ljubljanske, je najbolje da se Kasinoverein razpusti in pripade njegovo premoženje mestni občini ljubljanski.

Občinski svet ljubljanski naj z dohodki kavarne in restavracije ter poslopja podpira mestne reveže in revne dijake ter naj napravi v kazinu poslopju javno čitalnico in knjižnico ter prepusti dvorano za poljudna predavanja za — ljudsko univerzo. Nikakor pa ne gre, da bi se iz Kazine napravilo strankarsko podjetje, ki bi bilo sporno jabolko med političnimi strankami. Nekdaj so ljubljanci trpeli radi kazine radi narodnostnih prepričanj in žalostno bi bilo, če bi v bodoče trpeli radi kazine radi strankarskih prepričanj. To bi bila sramota! Kazina torej nikakor ne sme priti v roke le eni stranki, le peščici ljudi, ki bi iz nekdanje nemške trdnjave napravili strankarsko kulo.

Izvajanjem g. župana Peska so vsi zborovalci pripadniki vseh strank, tudi uvideli demokrati, burno pritrdili. Žal pa, da liberalni mladinci niso bili dostopni treznim obče narodnim argumentom. Njim je strankarska zagrizenost nad vse. Predvčerajšnji ponesrečeni občni zbor jih ni izpametoval. Z mrzlično naglico nabirajo po ljubljani člane med svojimi pristaši za Kasinoverein, da v par dneh obnovijo svojo strankarsko igro iznova.

## K vprašanju ljubljanskega „Kasinovereina“.

Demokratsko časopisje bi javnosti rado prikrito svojo nepoštenost v vprašanju ljubljanskega „Kasinovereina“. Večkrat se jim je to že posrečilo, toda to pot bo ves trud zaman — na zborovanju je bilo navzočih preveč neoporečenih prič — med drugimi 22 vseučiliških profesorjev, odborniki Slov. Maticе itd., ki jim pač ne bo nikdo predbival strankarstva in neobjektivnosti in ki so vsi soglasno obsodili demokratsko brezvestnost, ki izrablja svojo uzurpirano politično moč v svoje strankarske svrhe in to tudi na škodo celokupnega naroda.

Ako danes taji demokratsko časopisje, da ni nameravalo to nacionalno vprašanje izrabiti v svoje strankarske vrste, kako potem, da

so imeli društvene legitimacije le izraziti pristaši JDS, medtem, ko so se pristaši ostalih strank 3 dni zaman trudili, da bi dobili g. Bitenca, da bi mu izročili prijavitelje. To niso potrdili le različni strankarji temveč je izjavil s svojo častno besedo tudi dr. Smalc, da je iskal s prijavitelco 25 univerzitetnih profesorjev zaman g. Bitenca, kar je leta tudi sam priznal in se izgovarjal s tem, da je imel dopust, če je imel dopust kot uradnik, ni imel dopusta kot državni upravitelj in bi moral zadnje dati pred občnim zborom biti na svojem mestu ali pa javno naznaniti svojega namestnika. Demokrati pa, če bi bili poštenji, bi celo stvar razglasili in javno pozvali na pristop k »Kasinovereinu« in društveno premoženje bi bilo danes že trdno v slovenskih rokah. Toda tega oni niso storili, temveč so delali skrivaj in preprečili pristop celo onim, ki so njih umazani načrti še pravočasno spregledali.

Glede poteka zborovanja samega naj omenimo še to. Skrajno čudno luč na razmerje državnega upravitelja do JDS meče dejstvo, da je prišel na zborovanje iz tistišva JDS in po zborovanju zopet odšel tjakaj. Opozicija se ni morda pogajala z njim, temveč se je morala pogajati s pristaši JDS pod vodstvom g. dr. Kramerja, ki so se obnašali, kot da je »Kasinoverein« njihova last, vsi ostali pa ne ljubijo »vstuljence«. Mesto da bi odločeval g. drž. upravitelj po svojem znanju in vesti, si je moral pustiti ukazovati od pristašev JDS in se je po teh ukazih tudi brezposojno ravnal. Če to ni politična nepoštenost in izrabljanje narodnosti v strankarske koristi, potem se o poštenosti sploh več govoriti ne da.

Ako »Slov. Narod« pripoveduje razsodnim ljudem sedaj, da obstoja takozvana »Widnungsurkunde«, ki določa jasno in točno, da se ima v slučaju razpusta ali razida društva eventualno skupilo za društvo, imetje porabiti za fond, ki ima pripasti, zopet vzpostavljeni enaki družbi, a samo obresti od tega fonda se smejo uporabljati za splošno koristne namene, mestne občine ljubljanske, moramo pribiti, da je »Slov. Narod« ali slabo informiran ali pa vedoma polvarja resnico. Točka 1) § 11. društvenih pravil pravi točno in jasno, da ima občni zbor pravico sklepiti o razpustu društva in odločiti o premoženju v tem slučaju oziroma se pri tem na § 18. Zadnji paragraf pa, ki določa, da se mora društveno premoženje uporabiti po zgoraj omenjeni »Widnungsurkunde«, se je 15. marca 1919 izpremenil in se je namesto odstavka, ki govori o »Widnungsurkunde« vstavila v pravila določba, da pripade vse po plačilu društvenih dolgov ostalo premoženje v slučaju, da ni občni zbor tozadevno ničesar ukrenil ali da se ni mogel vršiti, občinskim revežem ljubljanskim. Torej kaj bi bilo lažjega in kdo sedaj besediči? Ali »Slov. Narod« ali župan Pesek, ki se je proti nenasitni demokratski sebičnosti postavil za ljubljanske reveže?

Ker demokrati na to zahtevo kot smo že včeraj poročali niso hoteli pristati, je opozicija predlagala, da naj se premoženje »Kasinovereina« izroči »Jugoslovanski Matici« in je demokrat po demokratu g. Hrovatinu tudi točno formulirala svoj pedlog in sicer, da naj se vsi člani odbora »Jugoslov. Maticе« sprejmejo kot člani Kasinovereina in nato izvolijo za odbornike, nakar bi se društvena pravila »Kasinovereina« pač predelala tako, da bi vsakokrat-

ni odbor »Jugoslov. Maticе« bil obenem odbor »Kasinovereina«. Tudi ta predlog so demokrati odklonili in s tem pokazali celi javnosti, kakšno je pri njih razmerje med strankarsko sebičnostjo in narodnostno poštenostjo. Če sedaj demokratsko časopisje unisono taji, da bi se o tem predlogu sploh govorilo, je to enostavna laž, kar bo lahko vsakomur potrdil vsakdo, ki se je udeležil zborovanja in vstrajal na njem. — Nad postopanjem demokratskih voditeljev se zgražajo njihovi lastni dosedanj pristaši.

## Beleške.

### Deset milijonov

je vredno premoženje Kasinovereina. Če šteje Ljubljana 50.000 prebivalstva, pride na vsakega 200 K. Če računamo na vsakega 100 prebivalcev enega reveža, pride nanj 20.000 kron.

In ta kapital bi hoteli zagrabiti s svojimi grabljivimi rokami naši demokraci. Komentarja ni treba.

### Družba sv. Mohorja v Celovcu

je v nevarnosti, piše sinočnji »Slov. Narod«. Na drugi strani pa piše isti list, da mora veljati pri nas v Ljubljani nemška »Widnungsurkunde za Kasinoverein«.

Hlapec je hlapec, kadar mu nese.

### Kasinoverein mora biti?

»Slov. Narod« piše, da se mora iz event. skupila za imetje »Kasinovereina« uporabiti za fond »ki ima pripasti zopet vzpostavljeni enaki družbi«.

Kasinoverein oz. njemu enaka družba torej po mnenju »Slov. Naroda« mora obstati. Mi smo seveda prepričani, da »Slov. Narod« ne misli tega, kar je dejal tako do skrajne logike konsekvenco, in ker on tega tako skrajno konskva (kajti sicer bi smeli v Kasinoverein samo cenzurirani Nemci) misliti mi naj se narodu sovražno podjetje izroči narodu, iz katerega žuljev je bilo to premoženje izsesano.

Juridične finte, ki so potrebne za to spremembo imamo mi tudi.

### Kasino.

Najusodopolejšee ime je bilo to nam Slovincem.

»Jutro« z dne 21. t. m. je celo uganilo, da je prišla na tajni občni zbor Kasinovereina slovenska opozicija proti strankarski kliki JDS, baje samo na nemško pobudo.

Organ JDS »Slov. Narod« z dne 22. t. m. pa omenja med voditelji te opozicije imena, ki jih je isti »Slov. Narod« leta 1903. v velikih binkostnih demonstracijah proti isti Kasinovereini objavil med aretiranci nekdanje c. in kr. habsburške vlade.

Komur se ljubi naj išče.

## Politične vesti.

Sama nasila. V Rojano pri Trstu imajo Slovinci svoje konsumno društvo. Lepa dne pa pridejo v konsumno društvo fašisti in zahtevajo od odbornikov društva, da jim kratkoročno prepušče prostore z vsem imetjem. Ker se odborniki naravno takl gorostasni zahtevi niso hoteli udati so jih k temu fašisti z grožnjami in pretinjami z orožjem v to prisilili. Fašisti so se nato mirno naselili v konsumnem društvu in sedaj so v posesti prostorov in imetja društva. Vlada opozorjena na to nasilje se ne gane in nasilje je sankcionirano. Res kulturna Italija, blažen je tvoj red.

Bridko se pritožuje v svojem glasilu fašist čez prebivalce Kraina, ki nikakor

nečejo pustiti avstrijakantstva. Silno se jezi na Fašistijo, ki da je predstavljala Italijane, kot čisto balkanski narod, da je še danes mnogim Furlanom beseda »Italijan« psovka. Ogorčeni fašisti kliče za to na pomoč vlado. Čisto narobe početje. Naj lepo fašisti pospravijo svoje nasilje, naj postanejo ljudje in potem bo tudi nehala ljubizen do Avstrije. Divjaštvo fašistov pa pač ne more roditi drugega ko odpor vseh poštenih ljudi. Pa kako bi bili fašisti še fašisti, če bi pustili divjaštvo.

Poslanec Kreklic (piše seveda Kreklic), zastopnik Zadra je izpregovoril v rimskem parlamentu. Konstatiramo samo, da je njegova prva beseda veljala proslavi nepoštenosti. Tudi to je donek k zgodovini Zadra.

Albanska federacija treh avtonomnih držav. Presbiri poroča iz Skadra: Kakor se javlja iz Tirane, bo albanska skupščina reševala vprašanje o razdelitvi Albanije v tri popolnoma avtonomne province. Severna Albanija naj bi imela za središče Skad-

der, Srednja Albanija Elbasan, Južna pa Berat. Vse tri province naj bi tvorile medsebojno zvezo pod imenom: Albanska federacija.

Vladna kriza na Holandskem. Kakor javljajo iz Amsterdam, je sklenil holandski kabinet odstopiti, ker je poslanska zbornica zavrnila predlagani brambni zakon.

Trockij težko obolet. Po poročilih iz Moskve je Trockij nevarno zbolel. Govore, da ima raka na prsih. Njegovo stanje je zelo resno.

Aretilan boljševiški agitator. Boljševiškega diplomatskega kurirja Gercenova so aretirali ob švedsko - norveški meji, ko je hotel vtihotapiti v Škandinavijo različne propagandne spise in denar, in ga zavrnil v Rusijo.

Obsedno stanje v Ukrajini. Radi neprestanih uporov je sovjetska vlada v Harkovu proglasila obsedno stanje po vsej Ukrajini. Straže ob sovjetskopoljski meji so bile ojačene z novodošliimi oddelki.

## Gospodarstvo.

### TRGOVINA TRSTA Z OZIROM NA JUGOSLAVIJO IN REŠKO VPRAŠANJE.

#### II.

V včerajšnjem prvem članku pod zgornjim naslovom smo omenili, da se je tržaška »Edinost« bavila v dveh člankih s trgovinsko bodočnostjo Trsta z ozirom na Jugoslavijo in vprašanje Reke ter smo se v prvi vrsti pečali s perečim vprašanjem reške in baroške luke ter glede tega vprašanja razvijali svoje mnenje. Danes se vračamo na glavno tendenco člankov »Edinosti«, ki obstoji v dokazovanju, da je bodočnost Trsta navezana na trgovino z jugoslovanskim zaledjem. »Edinost« navede, da je znašal leta 1913. uvoz po železnici 14.882.096 kvintalov, a leta 1920. le 7.325.967; istega leta 1913. izvoz po železnici 12.098.356 kvintalov, a leta 1920. le 11.836.183 kvintalov. Leta 1913. je znašal uvoz po morju 23.140.178 kvintalov, a leta 1920. le 11.836.658 kvintalov, leta 1913. izvoz po morju 11.857.116 kvintalov, a leta 1920. le 2.908.459 kvintalov. Skupni promet Trsta leta 1913. je torej znašal 61.472.746 kvintalov, a leta 1920. le 31.068.267 kvintalov. To pomeni 304.044 vagonov manj prometa v letu 1920., kakor v letu 1913., pri čemur je zgubilo samo tržaško delavstvo na zalozku pri razkladanju približno 30.404.400 lir, ako se računa vagon le po 100 lir, kar pa je po današnjih cenah malo računano. Zguba, ki je s tem zadela trgovinska podjetja v Trstu dohodke železnice, paroplovnih družb itd., se pa sploh ne da izračunati. Od skupnega izvoza in uvoza po železnici leta 1920. spada na Italijo 7.824.375 kvintalov, na Nemško Avstrijo 5.370.726 kvintalov, na Jugoslavijo 1.597.932 kvintalov, na Češkoslovaško 973.894 kvintalov, na Nemčijo 132.743 kvintalov, a druge malenkostne količine na razne druge države. Iz teh števil je razvidno, da prihajajo glede prometa preko Trsta v poštev v prvi vrsti Jugoslavija, Češkoslovaška in Nemška Avstrija. Češkoslovaška se bo kmalu začela posluževati prevoza preko Hamburga in po Labi, ker je to cenejše in enostavnejše. Ostaneta terej na pozorišču le še Jugoslavija in Nemška Avstrija. Katera izmed dveh navedenih držav nudi trdno podlago za poznejše trgovske zveze in za bodoče dobre gospodarske odnose? Na to vprašanje odgovarja »Edinost« približno takole: Leta

1919. in 1920. je poplaval Nemško Avstrijo na tisoče laških trgovcev, ki so s svojimi več vrednimi liri kupili vse, kar se je dalo: briljante dragocenosti, pohištva celih kavarn in hotelov, papir, les, železo itd. V letu 1919. so uvažali spomučjo raznih protekcij (afera Legré) največ manufakturnega blaga, ki so ga na razne načine vtihotapili v sosodne države. Leta 1920. so pa uvažali v Nemško Avstrijo v največjem obsegu žito (25.381 vagonov), južno sadje (1675 vagonov), mast (2245 vagonov). Južno sadje je bilo pač italijanske proveniencije, žito in mast pa sta bila ameriške proveniencije ter sta predstavljala po večini darove Amerike Nemški Avstriji. Ta promet odpade v letu 1921. Kako pa je bilo z Jugoslavijo? Leta 1919., in še v drugem polletju, se je začela razvijati uvozna trgovina manufakturnega in ostalega blaga. Ta uvoz se je posebno dvignil leta 1920., ko je slo. razen po železnici, na dan do 100 tovornih avtomobilov naloženih z manufakturnim blagom proti Ljubljani in Zagrebu. To znaša nad 700 tisoč kvintalov (7000 vagonov) na leto, ki jih ne omenja statistika. Celokupni promet z Dalmacijo, ki tvori sedaj del Jugoslavije, je znašal 807.484 kvintalov, ako prištejemo te količine k onim izkazanim v statistiki, dobimo 3.105.416 kvintalov (1.597.932 in 700.000 in 807.484), ki predstavljajo pravi promet z Jugoslavijo. Vrh tega čaka preko enega leta 10.000 vagonov lesa ob postajah v Sloveniji, ki se ne morejo izvoziti radi pomanjkanja vozov v Jugoslavijo in radi zadržanja jugoslovanskih vagonov v Italiji. Leta 1920. je slo. precejšnje število prasičev iz Jugoslavije preko Trsta v Italijo (okoli 13.000 komadov), a iz Trsta (!) je slo. v Italijo 27.867 glav živine, ki niso mogle priti v Trst od drugod, kot iz Jugoslavije. Statistika pa navede, da je 1911 glav klavne živine iz Jugoslavije. Iz vsega sledi, da je imela Nemška Avstrija leta 1920. ogromen promet, skoraj večje število kvintalov, kot šteje prebivalcev. Ta promet se bo ter se je že znižal z ozirom na cenejše dobave preko Hamburga in ker so odpadli milodari iz Amerike. Ko se resni vprašanje priklonitve Avstrije k Nemčiji bo pa ta promet naravnost brezpomemben. Ako se pa ne prikloni ne bo nikdar zmožna toliko producirati, da plača svoje dolgeve ter da popravi svojo valuto. Na vsak način ne bo Nemška Avstrija nikdar zmožna toliko izvažati in uvažati, kakor bogata Jugoslavija s svojim daleč večjim številom konzumentov in producentov. »Edinost« zaključuje: V prilog Jugoslavije govore sledeče okoliščine: Jugoslavija rabi ogromno dosti blaga, ima najboljšo valuto med vsemi državami, nastalimi iz pok. Avstrije, ima sijajen zemljepisni položaj, ima silno naravno bogatstvo in razvijajočo se industrijo, bo zavzemalo za to odlično mesto med evropskimi državami, je končno sosednja država Italije, ki ji more mnogo koristiti, ki pa Italije v slučaju trgovinskih sporov popolnoma nič ne bo pogrešala, ker ni navezana na tržaško trgovino. Radi tega je skrajni čas, da se na merodajnem mestu spregovori resna beseda ter da neha časopisno blatenje države, ki zasluži in uživa splošen ugled, ker sicer bodo trgovci iz Jugoslavije pokazali Trstu hrbet. Tako »Edinost«. Mi na dostavljamo: Zadnji čas je, da se zavedemo naše gospodarske moči proti Italiji ter da jo v naših trgovskih pogajanjih z isto, uveljavimo do skrajnosti.

## Rabindranath Tagore.

Rabindranath Tagore (izgovarjaj Tigor) je došel v soboto 18. t. m. z Dunaja v Prago, kjer je imel ob 11. uri dopoldne predavanje na češki univerzi. V ponedeljek se je odpeljal v Pariz.

Rabindranath Tagore, pesnik-filozof se je rodil leta 1861. v Kalkuti. Njegovi predniki so bili po večini znameniti ljudje. Presonno Koomar Tagore je bil eden najboljši znamenitih juristov Indije, ustanovitelj britansko-indijske družbe, Rasch Sir Sourindra Mohun Tagore se šteje med najboljše glasbenike Indije in je ustanovil bengalsko visoko šolo za glasbo. Potem sta Abindranath Tagore, znameniti slikar in Maharadscha Ramath Tagore, pisatelj in hindski vodnik.

Najznamenitejši pa je pesnikov oče Debendranath Tagore, veliki mislec, pri tem pa globoko pobožen. Dva brata pesnika sta slikarja. Posebno se bavita z perzijsko-indijsko

miniaturno umetnostjo. En brat je jurist in eden knjižničar.

Rabindranath Tagore, katerega umetniška nadarjenost je ravnotako vsestranska, kakor njegova izobrazba je začel umetniško delovati najprej kot glasbenik. Njegovo prvo delo je opera. Njegove pesmi so bile v Evropi najprej priobčene po irskem pesniku W. B. Ylats, ki je izdal Tagore-jeve pesmi v angleški prestavi pod naslovom »Gitanjali«.

Danes imamo malo pesnikov, ki bi bili ob jednom narodni umetniki in zastopniki svetovne literature. Eden teh je Rabindranath Tagore. Njegovo bistvo in njegova dela so danes last vsega človeštva. Po cellem svetu se berejo njegove pesmi, se uprizarjajo njegove drame. Povsod je njegovo svetovno naziranje kažipot raziskovalcem resnice in lenote. Slučaj ga je naredil mednarodnim slavljencem. Zbirka pesmi »Gitanjali« je upozorila nanj in je bila prvi povod, da se mu je podelila leta 1913. Nobelova nagrada. In

vendar ima ta slučaj globokejši pomen. Pač gobenemu pisatelju naših dni ne bje srce za celi svet tako vroče, kakor temu sinu prastare indijske rodline, v katerem se je vzbudila čarobna harmonija preteklosti kulture. Dolgo, predno je postal Tagore svetovni pesnik, je bil že splošno ljubljani pesnik in vodnik svoje-ga naroda.

Rabindranath Tagore je vzrastel v sredi religiozne sekte, ki se je pričela razvijati v 19. stoletju. Njegov oče se je zavzel za osirotelo gibanje. Ta sekta je nastala iz hrepenenja po jasnosti v religioznem in socialnem življenju in iz potrebe prilagoditve zahodnemu mišljenju, ki je takrat pričelo prodirati v Indijo. Ko se je zavzel Debendranath Tagore zanj, je slo samo še za versko življenje Indijcev. In njegov sin se je obrnil od Indije na človeštvo: Bori se za ideale čistega nesebičnega človeštva, za rojstvo novega človeka, ki bo užival enakovrednost, bratstvo in svobodo.



# Dnevne vesti.

## Ljubljana.

### Za olajšanje stanovanjske bede.

Poročali smo že, da se snuje privatna stanovanjska akcija za zgradbo stanovanjskih hiš posebno za srednje sloje. Državna akcija se je dosedaj izkazala kot nezadostna in skrajno potrebno je, da se začne s privatno akcijo. Da se to čimprej izvede, se je osnoval pod predsedstvom veletržca Verovška poseben pripravljalni odbor, v katerem so: gg. župan Anton Pesek, A. Kregar, Ivan Freljha, dr. Kobal, dr. Pantar, dr. Kasal, A. Prepeluh, Pust ter Rupnik. Namerava se ustanoviti akcijska družba, ki bi v najkrajšem času začela z zidanjem stanovanjskih hiš, posebno okrog topniške vojašnice. Včeraj se je oglasila v to svrhu pri g. predsedniku Baltiču in poverjeniku Ribnikarju deputacija pripravljalnega odbora, sestoječa iz gg. župana Peske, Kregarja, Ivana Freljha in dr. Kobala. G. predsednik dr. Baltič se je popolnoma strinjal z nazorji deputacije ter je obljubil, da bo šla vlada družbi v vsakem oziru na roke. G. poverjenik je prvotno zagovarjal svoj načrt, da se naj namreč vsa stanovanja preko 4 sob obdavi in s tem denarjem naj bi se zidale nove hiše. Vendar pa je g. poverjenik končno pristal na predlog deputacije ter se bodeta oba načrta spojila. Skrajni čas je že bil, da se začne z enično akcijo, ko stanovanjska beda postaja vedno lušča. Gosposodim pa, ki so se tako energično zavzeli za stvar, bo ljubljansko občinstvo gotovo zelo hvaležno.

— **Odkrije spomenika Verovšku in Boršniku.** Kakor se nam poroča, namerava Pododbor Udruga gledaliških igralcev SHS v Ljubljani o priliki kongresa, ki se vrši letos 2., 3., 4. in 5. julija v Ljubljani, odkriti spomenikov našemu gotovo še vse v spominu živečemu Antonu Verovšku in Ignacu Boršniku. Da se ta čin pletete izvrši kar najdojstneje, je »Udruženje igralcev« ukenilo že vse potrebno in bo pri slavnosti, kolikor nam je znano, razven zastopstev raznih kulturnih društev, nastopila tudi »Zveza ljubljanskih pevskih društev«.

Gostovanje mariborskega gledališča v Ljubljani. Mariborsko gledališče je nameravalo te dni gostovati v Ljubljani s tremi igrami. Priprave so bile že dovršene, plakati že tiskani, vse dogovorjeno, ves riziko bi nosila uprava mariborskega gledališča, ljubljanska uprava bi dala na razpolago le gledališče. Zadnji hip se je gostovanje od ljubljanskih merodajnih krogov — preprečilo, češ, gostovanje je nemogoče radi tehničnih ovir! Vsekakor značilno, da se ljubljanski teater mora skrivati za te ovire, da onemogoči kritično primerjanje svojega igranja z mariborskim. Izgleda, kakor da se Ljubljana tekme boji, in to ni zdravo za kulturo.

— **Ponesrečen dijak.** Joško Tavčar, učenec III. razr., sin Marije Tavčarjeve, prodajalke slaščic v Križevniški ulici, je staknil neke smodnik. Dečko ga je zažgal, pri čemur je ravnal tako neprevidno, da je dobil težke opekline na glavi.

— **Slabo je naletela.** Svoječasno je bil ukraden dr. G. Z. na Gosposvetski cesti površnik, katerega je nato prodajalo neko dekle pri starinarici Antoniji Kikel. Prodajalka se je izdajala za Marijo Žnidaršič iz Ljubljane. Kikelnova, ki je sumila, da je sukna ukradena, je obljubila dekle, da bo sukno prodala in ji naročila, da naj pride popoldne po denar. Pol. agentu G. se je posrečilo, da je še isti dan zasledil tatico in sicer že v policijskih zapornih kamor so jo prepeljali zaradi prepovedane povratka v Ljubljano. Tatice je policija znana že večkrat predkaznovana Josipina Riš, doma iz Cirknice.

— **Nevaren pretepač.** Jože Škocjan, mesarski pomočnik v Ljubljani, doma iz Sromelj na Štajerskem, je znan kot silovit razbičaj in tako nevaren pretepač, da si ga ljudje niti ovaditi niso upali. Bil je zaradi tepeža že 7krat občutno kaznovan. Pred kratkim so ga hoteli spraviti iz neke gostilne na Ambroževem trgu in so mu rekli, da se zunaj fantje tepe. Škocjan je takoj vstal, letel iz gostilne in se oporočil z nožem in kamnom. Toda mesto pretepačev je srečal na cesti starega Rocha, katerega je pobil na tla in pobegnil. Pred senatom deželnega sodišča je bil osojen na 3 tedne zapore in je moral kazni dasiravno nerad takoj nastopiti.

— **Sprejemni odsek za jugoslovanski ženski kongres** ima sejo danes ob 5. pop. Rimska c. 9.

— **Vsi oni, ki so se prijavili** tenisu odseku »Zenskega telovadnega društva« v Ljubljani, naj se zgle v sredo, 22. t. m., ob 6. zvečer v igralnici »Mladike« radi razdelitve ur. — Istočasno se bodo sprejemali nadaljni prijavljenci. — Družabnemu oddelku se bodo posvajali tudi raketi proti odškodnini 1 dinarja na tenisu-uro.

— **Za »otroško igranje«** »Zenskega telovadnega društva« v Ljubljani se je prijavilo toliko otrok, da se pri prvem vpisovanju ni moglo zaključiti vpisovanja. Zato se bodo v sredo, 22. t. m., od pol 6. do 7. zvečer v igralnici »Mladike« sprejemale nadaljne prijave. Sprejemalo se otro-

ci od 5.—10. leta; vpisnina znaša 10 K, mesečina 20 K, za vsakega nadaljnjega otroka ene rodbine.

— **Starši, ki so vpisali svojo dečo v »otroško igranje«** »Zenskega telovadnega društva« v Ljubljani, imajo sestanek v ponedeljek, 27. t. m., ob 6. zvečer v igralnici Mladike, da izvedo vse podrobnosti in se izjavijo, ako žele, da ostnejo otroci tudi čez kosilo na igranju. Kuhinjo bi oskrbovala »Gospodinska šola«.

— **Maksimalna cena za češnje** na ljubljanskem trgu je določena na 12 K za kg. Ker prodajalci s to ceno niso zadovoljni, ni bilo včeraj na trgu nobenih češenj. Prodajalci zahtevajo zvišanje cene, nakar bo trg takoj poln češenj.

— **Razne tatvine.** V Polakovo barako na vrtu v Samotni ulici so vlomili tatovi in odnesli novo pločevinast vrč in več zbanja za kokeši. — Jakubu Vrhovcu iz Most so ukradli iz nezaklenjene delavnice staro obleko in perilo vredno 1100 K.

— **Izpuhjen.** V zadnjem času so prijavili ljudje izredno veliko izgub, med katerimi so tudi ure, veržice, uhani in druga zlatnina. Pri teh izgubah niso izključene tudi žepne tatvine, ter se občinstvo opozarja, da pazi posebno v gnečah na sumljivo vsiljive osebe.

## Maribor.

— **Naša meja.** Sporazm glede poprave naše meje pri Sv. Duhu, ki se je med člani jugoslov. in avstr. delegacije raznejitvene komisije svoj čas v načelu že dosegel, se je moral v izvedbi podrobnosti rada odpora nemškega obmejnega prebivalstva prelomiti na kasnejšo dobo.

— **Trajno deževje,** ki z malimi presledki dan za dnem napaja zemljo, povzroča na poljskih pridelkih ogromno škodo. Čvetočemu grozdju škoduje tudi nizka zračna temperatura prav znatno.

— **Iz mariborskega gledališča.** Dosedanji ravnatelj tukajšnjega gledališča g. A. Nučič se je končno veljavno odpovedal nadaljnemu vodstvu tukajšnjega gledališča ter je v svrhu novega angažmaja v torek zvečer gostoval z mariborsko igralco Viki Podgorsko v zagrebškem kraljevem gledališču v »Obriti gospe Warrenove«. Za mesto ravnatelja se sedaj poteguje g. Milan Skrbinec, ki izjavlja, da bo gojil dramo in ob primernih državni podpori tudi opero, nikakor pa ne opereto.

— **V glavo se je ustreli v ponedeljek** 61-letni prevzlikar Simon Bedenik, stanujoč v Brežju pri Mariboru. Šele drugo jutro so ga ljudje našli težko ranjenega, odkoder so ga z rešilnim vozom prepeljali v zavzo balnico.

— **Aretiran je bil 30letni Jakob Cigler,** pekovski pomočnik iz ptujskega okraja, ker je ukradel Rojko kolo, vredno 2500 K. Cigler, ki ima še več drugih tatvin na vesti, je bil izročen sodišču.

— **Zgubil je poročnik Andrej Lupšin** na Glavnem trgu 13.000 dinarjev.

## Cele.

— **Župana dr. Juro Hrašovca** je regent potrdil.

— **Jugoslovanska hranilnica in posojilnica v Celju,** registrirana zadruga z omejeno zavezo je vpisana v zadrugarji register. Predsednik načelstva je podžupan in železničar K. Zabkar v Celju.

— **Neverjetna lahkornost.** Nedavno so peljali vozniki po cesti proti Vojniku pri Celju. Čel — 8 po številu — so se vsedli na prvi voz, kjer je bilo v nahrbtniku 15 kg kromidna, ostali vozovi so pa sledili kar sami. Eden izmed voznikov pripomni, priznaje cigareto: »Radoveden sem, ali bi se smodnik od cigarete užgal!« Najmlajši izmed njih ga posvari, toda vsi ostali se vsedejo v krogu okrog nahrbtnika in iščejo glave skupaj, pričakuje, kaj da bo. Vsi so bili namreč bivši vojaki s fronte Cigareta preže nahrbtnik in papir in tresk... Ze ležjov si fantje po več metrov daleč z voza vrženi na zemljo v travo, si trgajo gorečo obleko s telesa in se valjajo kakor blazni po travi. Prvi voz ves v plamenu v dir po cesti naprej, ostali vozovi pa za njim, brez vsakega človeka, konji zdijani. Fante so spravili radi opeklin v bolnico, enemu je zgorelo še nad 4000 K denarja, ki ga je imel v listnici. Danes se lahko v bolnici že zmenijo, kako je, ako se vatke v nahrbtnik s 15 kg smodnika gorečo cigareto.

— **V celjskih tobakarnah** se zadnje čase dobiva cigaretni tobak raznih vrst v tičem stanju, da ni za rabo. Tobak je vlažen, plesniv in smrdeč. Kako prileto kadilci do tega, da morajo za drag denar kupovati ničvredno blago? Ali bi ne bilo na mestu, da bi se finančna oblast malo pobrigala v tej zadevi in preiskala, kje leži tukaj krivda? Svoj čas bi se dno v tem oziru zelo strogo postopalo.

— **Oseba vest.** Orožniški kapetan I. razreda Jos. Mlakar je imenovan za poveljnika 2. čete 6. orožniške brigade.

— **Voliko mesecno namerava** v Celju otvoriti noka zagrebška veletržnica. Prodajalo sebo meso po konkurenčnih cenah. Saj je že skrajni čas, da se na ta ali oni način naredi konec nesramnemu odiranju celjskih mesarjev.

— **Cirkus »Renlow«**, ki se sedaj mudi v Ljubljani, pride prihodnje dni v Celje.

## Zé v a c o

?

## Primorje.

— **»Proti okoliščinskim kmetom Trsta«** je novo geslo fašistov. Potem, ko so tem najbednejšim za časa volilnega boja storili vnebovpijočo škodo, hočejo jim sedaj utrgati še poslednje zasluge. Pod pretezo pobiranja draginje, so namreč te dni ustavili vse pamike z okoliščinskimi kmeti, ki so prinesli svoje pridelke v Trst na trg, jim sloma odvedli na trg in tam prisilili, da so morali prodati vse po dva do trikrat cenejši, kakor pa so bile tržne cene. I. Ko so kmetje izjavili, da v takih razmerah sploh ne pridejo več na trg, so jim fašisti zagrozili, da obiščejo potem njih vasi, kjer bodo vse uničili. Odveč je povdarjati, da je »boj« fašistov z dragino samo preteza, da bi popolnoma zlomili odporno slo našega naroda. Ker največje veržnike puste popolnoma v miru.

— **Izgube socialistov v boju s fašisti.** Od 1. januarja do 31. marca 1921 so imeli socialisti v boju s fašisti sledeče izgube 202 mrtva, 1144 ranjenih. Od javnih organov je bilo dalje ubitih 44, ranjenih pa 258. Delavskih zbornic je bilo sežganih, porušeni ali opustošeni 120; ljudskih domov, čitalnic, socialističnih krovkov je sploh socialističnih zbiralšč pa je bilo porušeni in požganih 243. Pri vseh teh dogodkih je bilo aretiranih 2240 komunistov, socialistov in delavcev. Za tri mesece pač »lepi uspehi« (L' Era Nuova, od 16. 6.)

— **Romunsko šole v Istri** namerava otvoriti italijanska vlada, kakor je zagotovil italijanski poslovnik v Bukarešti. V Čičariji so res pred davnimi časi v dveh vaseh govorili neko mešanico, ki je bila nekoliko podobna rumunskemu jeziku, toda danes ne razume nihče več tega jezika in se vsled tega prebivalci sami branijo rumunsko šole. Napram Slovencem in Hrvatom pa Italijani niso tako postrežljivi s šolami.

— **Ubil se je v skladišču Sv. Sobota** pri Trstu 56letni Štok, ki je padel s 7 metrov visoke skladišnice riževih vreč.

— **Cene lesu** v Trstu neprestano padajo.

— **V dveh mesecih** so padle za 100 lir pri ku-

bičnem metru.

— **Cene primorskega vina.** Na Opčinah prodaja Kettejeva kletarna belo in črno vino na debelo po 1 liru 30 cent. za liter.

## Sokolstvo.

— **Ljubljanski Sokol** izdaja železniške legitimacije za zlet v Osijek onim, ki so se prijavili, v sredo in četrtek od 18. do 20. ure zvečer v odborovi sobi v Narodnem domu.

## Sport in turistika.

— **Poset francoske nogometne reprezentance.** Danes ob pol 15. uri dospe v Ljubljano izbrano moštvo Francoske nogometne federacije, da igra v četrtek 23. t. m. proti reprezentanci Slovenije. Francozi nadaljujejo nato turnejo v Zagreb in Beograd. Francoski oficijelni sport sklepa s tem prve stike z Jugoslavijo in sigurno so bodoči odnosi odvisni od utisov, ki jih bodo zadobili gostje o priliki tega prvega poseta. Francosko moštvo spremlja med drugim predsednik Mednarodne nogometne federacije, potom francoskega sporta stopamo torej s tem v stik z mednarodnim sportom. O francoski turneji bodo sigurno pisali vsi znani evropski listi. — Igra francoske reprezentance pomeni za Ljubljano sporten dogodek. Francoski sport, zlasti nogomet in lahka atletika, se je v poslednjih letih, podpiran od države in privatnikov, razvil do izredne stopnje. V mednarodnih tekmah je Francija vedno med prvimi. Sistem francoske igre je bistveno različen od sistema, ki se ga učimo pri nas od Čehov, ki so zopet učenci Angležev. Pretežno goje Francozi za publiko jako efektno, visoko igro, njihova moštva so vedno izredno hitra in gibčna.

— **Tokma med moštvom Francoske federacije in reprezentanco našega nogom.** podsveža se vrši v četrtek 23. t. m. ob pol 7. uri zvečer na prostoru Ilirije pred dr. kolodvorom. — Predprodaja vstopnic pri Kanu in Pevaloku v Židovski ulici.

## Gledališče in glasba.

— **Pevci!** Kdo izmed vas si še ni omislil »Male pesmarice«, ki vam nudi za bore vinarje najlepše in najlažje slovenske zore in čveterospeve v lični izdaji in priročni žepni obliki. Izšlo je dosedaj 10 števil, z izdajo bo založništvo (Zvezna tiskarna) nadaljevala, vse najprijetnejše pesmi pridejo polagoma na vrsto. Cena zvezku (po velikosti obsega) 1 ali 2 K, pri večjem naročilu popust. Naročite »Male Pesmarice« na naslov: Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marlin trg.

## Znanost in umetnost.

— **Časopis za slovenski jezik.** Podpora deželne vlade za Slovenijo je omogočila nadaljevanje izdajanja »Časopisa za slovenski jezik, književnost in zgodovino«. Tretji letnik bo izšel letos jeseni v dveh oddelkih; prvi bo jezikoslovn, drugi literarno - historični. Naročnina za III. letnik znaša 80 K.

## Mali oglasi.

### Prodaja se:

LANDAUER

jako dobro ohranjen se prodaja po ugodni ceni. (Pleskarja in baržun popolnoma novo.) Naslov v upravi lista. 1095

### SVAKOVRSNE RAZGLEDNICE

umjetničke, historičke, ljubavne itd. — Papir svake vrsti uz vrlo jeftine cijene nudi Češkojugoslovenska knjižara J. Herejk, Zagreb. 1083

### BENCINOV MOTOR 3 HP

se prodaja. Franc Raznožnik, Žiri 73. Istotam se kupi ravnalni in stikalni stroj za les. 1083

### PREVZAMEM VEČJO MNOŽINO

HLODOV

za takojšnje rezanje proti plačilu pod ugodnimi pogoji na svoji žagi. Ivan Šiška, parketna tovarna in parna žaga v Ljubljani, Metelkova ulica 4. 1086

### TRGOVINA.

dobro ldoča, z mešanim blagom, se z vsjo štacunsko opravo po ugodni ceni takoj prodaja. Izve se: J. Vrečko, Maribor, Koroska cesta 39. 1087

### PRODA SE POSESTVO

14 oravov zemlje, zidana hiša z hlevi in vedno delujoč mlin z dvema kamnom oddaljeno pol ure od postaje Pragersko. Naslov pove upravnistvo Jugoslavije, Maribor. 1090

### ZIDANA HIŠA

sredi mesta, v lepem prijaznem kraju, za trgovino zelo pripravna, z dvema izloženima oknom, blizu železnice se prodaja ali da v najem. Naslov v upravi lista. 1091

### SEDLARJI POZORI

Vse sedlarske potrebščine se dobe pri Ivanu Logarju, Gosposvetska cesta št. 13. 1092

### VATA V TABLAH

vsaka množina, se prodaja. Manufaktura Krisper, Ljubljana, Rožna ul. 19. 1056

### HIŠA Z GOSTILNO IN TRGOVINO

je naprodaj, brez posestva ali ako se želi tudi s posestvom, oddaljena 30 min. od žel. na Gorenjskem. Naslov pove upravnistvo. 1063

## Službe:

— **SPRETNEGA DELAVCA ALI MIZARJA** za izdelovanje zabojev sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani. 1094

### URADNIK VELIKE TOVARNE,

vesten v zaračunavanju plač, prejemanju in oddaji blaga želi spremljati neodpovedano službo. Cenjene ponudbe pod: »Zanesljiv« na upravnistvo »Jugoslavije« 1085

### GOSPODIČNA ISČE UČITELJICO ZA SRBOHRVAŠČINO.

Glavno je konverzacija. Cenjene ponudbe pod »Srbohrvaščina« na upravo lista. 1089

### KONTORISTINJA

zmožna slovenske in nemške korespondence, strojeplisa in knjigovodstva, se takoj sprejme. Plača po dogovoru. Cela oskrba v hiši. Cenjene ponudbe se pošlj. na upravnistvo tega lista. 1093

### RACUNOVODJA ISČE SLUŽBE

z več letno prakso. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravnistvo lista pod »Racunovodja«. 1093

### 2 MLADA PRIPRAVNA DELAVCA

sprejem, katera bi izučili v papirni stroki. Prednost imajo oni, ki so se izučili kakega obrta ali dovršili obrtno šolo. Kartonažna tovarna J. Bonač sin Ljubljana. 1068

### ISČE SE IZVEZBAN STROJNIK

za manjšo mašinerijo. Ponudbe pošlj pod »Strojnik« na upravo lista. 1096

### SPREJMETA SE

dva učenca za trgovino s primerno šolsko naobrazbo in pošteno vzgojo. Sprejme se tudi zanesljiv hlapec. Nastop takoj. Franc Majdič, Kranj, trgovina s specializiranim kolonialnim blagom, delikatesami in deželimi pridelki. 1067

## Razno:

SOBO

event. s brano isče uradnica. Ponudbe na upravo lista pod »J 30«. 1097

### JIRASEK: FILOZOFSKA HISTORIJA.

K 30.—. Sjajni historički i ljubavni roman. Upravo izšao. Naručite si odmah kod Češkojugoslovenske naklade J. Herejk, Zagreb. 1080

### RUSKA KNJIŽEVNOST.

Tražite cjenike ruskih originalnih knjiga od Češkojugoslovenske naklade J. Herejk, Zagreb. 1067



# SEMENJ

porcelanaste in emajlirane posode, Resljeva cesta 4

se vrši do 20. junija 1921.

S spoštovanjem

KUS.

Tri kompletne brivske oprave z ameriškimi stoli se prav po nizki ceni prodajo. Naslov v našem upravnstvu.

# SUKANEC

italijanski 400 yardov od 24/50, znamke „Kuna“, oucent 4 75 K, dalje znamka „Milder“ od 10/60, Copati: Aida, Maria, Geisho, Tripoli i. t. d. Pavola za kvačkanje, podvlake (Muterfaden), trakovi za čevlje, robci in drugo kratko blago. Nudimo po najnižji dnevni ceni; veletrgovina kratke in plene robe

**Brata Waider** i drug.  
ZAGREB, Jelačićev trg 33 dvorišče.

# TRAME

dobro izdelane (uso Trst) 4/5, 5/6, 6/8, (60% 5/6), dolžine od 5 m naprej franko vagon se kupijo. Ponudbe na Aloma Company d. z o. z. Ljubljana, Kongresni trg 3 pod „Trami 50“.

**Pension „MARGART“**  
BLED.

Najkrasnejši razgled na Alpe, Karavanke in gorensko ravan. Najmirnejši kraj. Prijazne sobe, nizke cene, vestna postrežba. V bližini (0 minut) pošta, kolodvor, jezero. V neposredni bližini izprehodi po mirni naravi. Vintgar.

Milka Florjančič Bled II.

**Halo! Tukaj!**

**Trgovina!**  
Kupiš po nizki ceni vse šolske potrebščine, pisarniške potrebščine, vse vrste papirja pergament, svileni in krep papir, trgovske knjige, cigretni papir in strošnice ter razglednice.  
Na veliko in malo razpošilja

**Iosip Omerza**  
Ljubljana,  
Dunajska cesta 6, I. nadstropje.

**Kompanjon-ica**  
z 100000 do 200000 K vložka, ki se lahko zavaruje z vključenjem, se išče za kem. tehnično industrijo. Dopolni pod „Industrija“ na anonimni zavod Ivan Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15.

**Prvo vrstni čevljarski klej**

po K 24— za kg v pločevinastih škatljah razpošilja najmanj 5 kg po povzetju

**I. Keber** tvornica kem. izdelkov. Tacen pri Ljubljani, (Slovenija) Pri večjem odvzemu popust!

## PRODA SE:

Lepo posestvo, ki meri 32 orlov zemlje, z lepimi zidanimi hišami in vinogradi, veliki sadonosniki in prvovrstnih gozdov tik državne ceste. — Poizve se v upravnstvu „Jugoslavije“ v Mariboru.

Tovarna olja in firmeža

**Zabret & Komp.**

Britof pri Kranju (Slov.)

Skladnice: Beograd, Skladnice: Novisad.

Proizvaja jedilno laneno olje, tehnično laneno olje, prima laneni firmež, lanene tropine in druge vrste oljnatih izdelkov.

Brzojavi: ZABRET, KRANJ.

## Promet

tehn. in indust. podjetje dr. z o. z.

v Ljubljani, Gradišče 9.

Jako poceni zaradi premenjene dispozicije

**proda**

1 električ. motor

17 P. S. 440 Volt, ca 1100 obratov, izdelek Brown-Boweri z reostatem in drugimi pripadki.

1 električ. motor

11 P. S., 300 Volt, ca 1200 obratov, komplet.

Za oba motorja se prevzame garancija za takojšnjo uporabljivost

**Polnogumijasti obroč** za tovarne avtomobile  
**Pnevmatiko** za kolesa in avtomobile  
**Kole** s  
**Avtomobili** najceneje.

**J. Gorec,**  
Ljubljana.  
Gospodarska cesta 14.

## Gumijeve cevi

za vodo, plin, zrak, vino, žganje, spirale za paro in visok pritisk dalje: ka čukve plošče, vsako vrsto asbesta, klingerita, konoplje za vlaganje i. t. d. ima trajno veliko zalogo

„PROMET“ tehn. industr. podjetje Ljubljana.

## „Philligrafit“

siva barva proti rji beli in črni emajl lak, minij, i. dr. barve, kristalni boraks, naitalin i. drugo. Kemikalije v zalogi po jako nizkih cenah.

„Promet“ tehn. ind. podjetje, Ljubljana.

Razno ratno

## Böhlerovo jeklo

na drobno in debelo 1 in pol vagona zaloge, železne cevi za vodovode, paro, kanalizacije, (šotske) irske peči, betonsko železo dobavlja po tovarniških dnevni cenah

„PROMET“, tehn. ind. podjetje Ljubljana.

Obnovite naročnino takoj, da se vam pošiljanje lista ne ustavi!

## Otvoritveno naznanilo!

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da bom 22. t. m. na Rimski cesti št. 21 otvoril prvi jugoslovanski laboratorij

## lasne vode „Lasol“

sredstvo za umivanje las, uporabljivo za dame, gospode in otroke. Odstranjuje luske ter utrjuje lasni temelj.

V državi SHS najnovejša ter popolnoma domača izdelek. Dobi se v vsaki množini ter je takoj dostavno.

Naročila sprejema „LASOL“, Rimska cesta št. 21.

## Pozor, turisti!

Tovarna konserv, salam in klobas

**R. Andretto, Ljubljana-Vič**

naznanja, da zopet izdeluje že v predvojnem času priljubljene conserve kranjskih klobas z zeljem kakor tudi vse druge vrste mesnatih konserv in oferira po najnižjih dnevni cenah svoje prvovrstne izdelke, kakor: najfinejše salame (ogrske), krakovske, šunkarice, polne salame, brunšviške i. t. d.

Pošiljatve po pošti in železnici dnevno.

Važno za mehanike!

Važno za posestnike garaž!

# AUTO

sistema Fiat, 15/8, popolnoma v dobrem stanju, komplet z orodjem, takoj zmožen za vožnjo. Dalje 1 Benz-luksuzni avto, nekoliko pokvarjen, najmodernejši tip, avtomobilske armature, različne auto potrebščine, kakor tudi več 100 kg stare pneumatike in zračnih cevi prodam radi selitve po najnižji ceni. Na ogled v soboto, 25. junija 1921 celi dan pri Jakše, mehanik, Planina pri Rakeku.

## RIMSKE TOPLICE, Slovenija.

Svjetsko poznato kupališče.

Otvoreno od 15. maja do 1. oktobra.

Akratotermia sa 36°—37°50 C naravna ugljična kiselina, jako radioaktivnost, stalan ljeknik sa liekarnom. Sumski park 65 jutara sa krasnim šetnjama i vanrednim vidicima. Bez prašine najčišći vazduh, mnogo ozona. — Sobe udobne, prehrana dobra, cijene umjerene. Krasni izleti po ljepoj okolici i Sloveniji uz vanrednu željezničku vezu. Posebna stanica (prva od Zidanog mosta prema Mariboru). — Prospekte, cjenike i sve ine upute daje ravnateljstvo Rimskih Toplica besplatno.

Od 15. juna svira glazba. Od 1. septembra popust od 20%.

## Trgovska hiša

na najprometnejšem kraju v Ljubljani, trinadstropna, z velikim in manjšim lokalom (kjer obstoji že od leta 1874 renomirana trgovina s srebrnino in zlatnino, katera se lahko z inventarjem in blagom prevzame) in vinotič s kletjo, lepo stanovanje s krasnim vrtom proti gradu, se prodaja. — Pismene ponudbe pod „Brez posredovanja“ na anonimni zavod Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

Radiaktivno termalno kopališče

## TOPLICE pri NOVEM MESTU

zdravi rheumatismus, protin, neuralgijo, posledice zlomljenih kosti, ran in eksudate.

Sezona od 1. maja do 30. septembra.

Zelez. postaja Straža-Toplice. Pojasnila daje ravnateljstvo.

## POZOR!

Proda se večje posestvo, obstoječe iz treh stavb. Poizve se v Rožni dolini št. 150 pri Ljubljani.

## Oglas.

Nabava 20.000 kilograma petroleuma za Dravsko divizijsko oblast.

Pozivajo se vsi zainteresovani, da podnesu svoje pismene ali usmene ponude 25. juna ove godine do 11 časa pre podne bilo intendanturi Dravske divizijske oblasti, bilo Komandantu Vojnog okruga u Mariboru, posto će se toga dana zaključivati pismena direktna pogodba za isporuku 20.000 kilograma petroleuma. Prodaja franko Intendantsku slagalište Maribor u sudovima (baevama ili malim kantama) ponudjaca, predaja 15 dana po odobrenju pogodbe.

Izmed svih interesovanih vrsice se uzja pogodba licitiranja. — Uslovi stoje na uvidjaj kod Intendanture Dravske divizijske oblasti i Komande Vojnog okruga u Mariboru. — Primaju se ponude od 1.000 kilograma i više. — Ponudbe snabdeti sa teksom od 2 dinara. — Kavcija 10% od vrednosti isporuke a za strane državljane 20%.

Dravska divizijska oblast.

E. broj 9145.

## Oglas.

Nabava ovsa (zobi).

Pozivaju se intresenti da stave Komandi Dravske divizijske oblasti pismene ili ustmene ponude za izporuku ovsa (zobi) franko intendantsko slagalište i to: za Ljubljano 120.000 kg, za Maribor 110.000 kg, za Celje 20.000 kg.

Zaključivanje pismene pogodbe 30. juna pre podne u intendanturi Drav. div. obl. — Slagalište imaju železničke pruge. — Prodaja u vojničkim vrećama ili alarinfuza. — Uslovi mogu se videti kod divizijske intendanture. — Rok izporuke od 1. jula do 10. jula t. god. — Kavcija 10% ponudjene cene. — Ponudbe biljegovati sa 2 dinara.

Komanda Dravske divizijske oblasti.

E. broj 9147.

POZOR! Slovenci! POZOR!

Kupujte, čitajte in razširjajte stvarni in zanimivi tednik

## „Avtonomist“

Zahtevajte, da se vam pošlje list na ogled. Naročnina znaša letno K 120—, polletno K 60—, mesečno K 10—.

Upravnistvo

Ljubljana, Breg št. 12.

## Knjigovodja

popolnoma samostojen, zanesljiv, bilancist večš slovenskega in nemškega jezika se sprejme pri večjem tovarniškem podjetju.

Pismene ponudbe s prepisi spričeval je uposlati na Ljubljano, poštni predal 9.

## PREMOG

prvovrsten, spodnještajerski primeren za industrije in domačo porabo dobavlja na vagone, kosovec, orehovec ali zdrob. po dnevni ceni, vsako množino. Ponudbe pod „Premog“ na upravo lista.

## Tiskovine vseh vrst

za urade, županstva, društva, trgovce, obrtnike itd. izvršuje lično, hitro in ceno

## „Zvezna tiskarna“

v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1.

Naročila sprejema tudi upravnistvo „Jugoslavije“ v Ljubljani, Marijin trg 8 in njene podružnice v Mariboru, Glavni trg; v 18 Celju, Kralja Petra cesta in v Ptuj, Prešernova ulica.

## Koristilo Vam bo,

če se pri vprašanjih in naročilih sklicujete na oglase v „JUGOSLAVIJI“!